

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 21.9.2011
COM(2011) 572 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Partnerības pētniecībā un inovācijā

{SEC(2011) 1072 galīgā redakcija}

PARTNERĪBAS PĒTNIECĪBĀ UN INOVĀCIJĀ

1. IEVADS

Eiropa pakāpeniski atgūstas no smagākās krīzes, kas ekonomiku un finanšu sistēmu skārusi kopš 1930. gada. Tajā pašā laikā, kā uzsver 2011. gada pavasara Eiropadome, „apdraudējumi vēl arvien pastāv, un mums ir jāturpina apņēmīgi rīkoties”¹.

Lai atlabšana būtu paliekoša, pētniecībai un inovācijai pieejamie publiskie un privātie resursi mums jāizmanto gudri, optimizējot publiskā un privātā sektora dalībnieku ieguldījumu ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanā. Tas ir svarīgi, lai līdz 2014. gadam izveidotu Eiropas pētniecības telpu (*ERA*) un panāktu rezultātus tādās jomās kā Inovācijas savienība, Digitalizācijas programma un citas stratēģijas „Eiropa 2020” ierosmes.

Komisijas paziņojumā par Inovācijas savienību ir uzsvērts, ka partnerattiecībām Eiropas pētniecībā un inovācijā ir svarīga loma, jo tās „apvieno spēkus, lai izvirzītos avangardā”².

Eiropas un valsts līmeņa publiskā sektora dalībniekiem apvienojoties publiskā-publiskā sektora partnerībās (*P2P*), bet publiskā un privātā sektora pārstāvjiem apvienojoties publiskā-privātā sektora partnerībās (*PPP*), tiek izvirzīti vairāki mērķi:

- radīt kritisko masu, kas nodrošinātu nepieciešamo mērogu un tvērumu;
- sekmēt kopīga redzējuma izveidi un stratēģiskās dienaskārtības izstrādi, arī starptautiskā līmenī;
- veicināt programmu izstrādes pieejas attīstību Eiropas pētniecībā un inovācijā, lai aptvertu plašu potenciālo partneru loku;
- paredzēt elastīgas struktūras, kas ir ērti piemērotas partnerības lielumam un tvērumam atkarībā no partnerības rakstura un mērķiem.

Šādos veidos partnerattiecību pieeja var palīdzēt atrisināt galvenās sabiedrības problēmas un nostiprināt Eiropas konkurētspēju, padarot pētniecības un inovācijas ciklu efektīvāku un saīsinot laiku, kas nepieciešams pētniecības rezultātu nonākšanai tirgū. Minētā pieeja var veicināt arī vides un resursu efektivitātes mērķu sasniegšanu. Ja ir nepieciešamā apņemšanās veidot partnerattiecības, Eiropa var izcelties zinātnē un tehnoloģijās un panākt kritisko masu.

Šā iemesla dēļ Septītajā pētniecības pamatprogrammā³, Konkurētspējas un jauninājumu programmā (*CIP*)⁴, Eiropas pētniecības telpas regulējumā un Inovācijas savienības politikas satvarā tika izstrādātas un izmēģinātas dažādas partnerattiecību formas. Tas ir bijis būtisks solis ceļā uz kopīga redzējuma izveidi par to, kā partnerattiecības var vairot pētniecības un inovācijas ieguldījumu gudras, ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanā Eiropā. Tagad pienācis laiks iet tālāk, lai

¹ Eiropadomes 2011. gada 24.–25. marta secinājumi.

² COM(2010) 546.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Lēmums Nr. 1982/2006/EK par Eiropas Kopienas Septīto pamatprogrammu pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrējumu pasākumiem (2007. līdz 2013. gads).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 24. oktobra Lēmums Nr. 1639/2006/EK, ar ko izveido konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu (2007. līdz 2013. gads).

novērstu nevajadzīgo dublēšanu un viestu skaidrību par to, kā partnerattiecības īstenot vislabāk. Šajā sakarībā šā paziņojuma mērķis ir mācīties no līdzšinējās pieredzes un izmantot to par pamatu, lai pilnveidotu partnerattiecību jēdzienu.

2. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

2.1. Pārskats par pašreizējām ES līmeņa partnerībām

P2P saskaņo valstu stratēģiju, palīdzot pārvarēt publiskās pētniecības centienu sadrumstalotību. Tās sniedz potenciālu efektīvākai mijiedarbībai ar stratēģiskiem starptautiskajiem partneriem.

1. tabulā ir parādīts, ka *P2P* ietver atšķirīgas kopīgo centienu pakāpes, no *ERA-NET* un *ERA-NET plus*, kur dalībvalstis (DV) koordinē valsts programmas, līdz ierosmēm saskaņā ar 185. pantu, kas ir valsts programmu visciešākā integrācijas forma. Kopīga plānošana (KP) ir jauns *P2P* jēdziens, kas balstās uz augsta līmeņa apņemšanos risināt kādu sabiedrībai aktuālu problēmu. *P2P* var veicināt arī kopīgu mācīšanos politikas izstrādes procesā, kā tas ir, piemēram, *Europe INNOVA* un *PRO INNO Europe* gadījumā.

Eiropas līmenī PPP tiek dibinātas, lai sasniegtu kopīgus mērķus, un tajās iesaistās ES un citas publiskā sektora organizācijas kopā ar privātā sektora partneriem. Pētniecībā un inovācijā PPP tiek veidotas ar mērķi stiprināt Eiropas vadošo lomu rūpniecībā, un tās tiek izmantotas, lai atbalstītu un vairotu pētniecības un inovācijas ieguldījumus kādā noteiktā jomā.

Kā parādīts 2. tabulā, Eiropas PPP pētniecības un inovācijas jomā tika izveidotas saskaņā ar 7. pamatprogrammu gan kā atsevišķas juridiskas vienības kopuzņēmumu, kopīgu tehnoloģiju ierosmju un *SESAR* veidolā, gan kā līgumiskas partnerības (piemēram, Atvērto Atvērto plāna PPP).

Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (*EIT*) — ES struktūra, kas paredzēta inovācijas spējas vairošanai, — nav nedz *P2P*, nedz PPP. Tomēr tā galvenie izpildes orgāni — zināšanu un inovāciju kopienas (*ZIK*) — ir strukturētas partnerības, kas apvieno izglītības, pētniecības un uzņēmējdarbības aprindas galveno sabiedrības problēmu risināšanai.

Pamatiniciatīvā par Inovācijas savienību⁵ ir ierosināts veidot Eiropas inovācijas partnerības (*EIP*), lai paātrinātu tādu inovāciju izstrādi, kas risina galvenās sabiedrības problēmas. Tās nav nedz *P2P*, nedz PPP, bet rada satvaru, kurā apvienotas dažādu politikas jomu un nozaru ieinteresētās personas, lai integrētu vai iedarbinātu piedāvājuma un pieprasījuma puses pasākumus visā pētniecības un inovāciju ciklā.

Eksperimentālā *EIP* aktīvu vecumdienu jomā ir paredzēta tam, lai izmēģinātu šo koncepciju un novērtētu, kā to varētu īstenot vislabāk. Lai gan šajā posmā vēl pārāgri spriest par šīs partnerības efektivitāti un iedarbīgumu, tika veikta līdz šim īstenoto procesu pirmā analīze⁶.

⁵ COM(2010) 546, 6.10.2010.

⁶ SEC(2011)1028, 1.9.2011.

1. tabula — Pašreizējās ES līmeņa P2P koncepcijas/instrumenti

	Mērķis	Īstenošana	Ietekme/Galvenās atziņas
ERA-NET 100 projektu kopš 2002. gada	koordinēt valstu pētniecības programmas izvēlētajā jomā	- DV izsludina un īsteno kopīgus pasākumus/priekšlikumu konkursus (līdz 2010. gadam DV kopīgos konkursos ieguldījušas 1,17 miljardus euro) - ES atbalsta DV sadarbību (273 miljoni euro līdz 2010. gadam)	- noteiktās jomās efektīvs mehānisms, kas sākotnēji nebija paredzēts tam, lai izveidotu kritisko masu un/vai daudzgadu programmas - rada jaunas iespējas transnacionāliem pētniecības un izstrādes pasākumiem - palīdz mazināt sadrumstalotību un savstarpēji salīdzināt valstu programmas - abpusēja mācīšanās uzlabo valstu pētniecības sistēmas - atskaites punkts vērienīgākām partnerībām
ERA-NET Plus 9 projekti kopš 2007. gada	uzlabot DV un ES īstenotu kopīgu finansēšanu izvēlētajā jomā	- DV izsludina un īsteno kopīgu konkursu ar ES papildu finansējumu (līdz 2010. gadam — 230 miljoni euro kopīgos konkursos, ES finansējums 68 miljoni euro)	- efektīvi darbojas vienam konkursam ar ievērojamu budžetu - lielākas finanšu integrācijas līdzeklis - atbalsta trūkums koordinēšanā un tādējādi pastāvīgas īstenošanas struktūras trūkums - tilts starp kopīgu darbību koordināciju un programmu pilnīgu integrāciju
Ierosmes saskaņā ar 185. pantu 5 ierosmes kopš 2003. gada	integrēt valstu un Eiropas mēroga pētniecības programmas izvēlētajā jomā	- ES ieguldījums DV daudzgadu programmu finansēšanā (kopā virs 1,55 miljardiem euro ar ES finansējumu 700 miljonu euro apmērā)	- piemērotas liela mēroga un plaša tvēruma darbībām, jo tiek paredzētas daudzgadu finanšu saistības - iedarbīgas zinātnes un pārvaldības integrācijas nodrošināšanā - palīdz novērst pētniecības un inovācijas centienu nevajadzīgo pārklāšanos un sadrumstalotību - nepieciešama tālāka pilnveide, lai uzlabotu finanšu integrāciju
Kopīgas plānošanas ierosmes (KPI) 10 ierosmes kopš 2008. gada	koordinēt / integrēt valstu pētniecības programmas, lai risinātu sabiedrībai aktuālu problēmu	- DV izstrādā un īsteno kopīgu stratēģisku pētniecības dienaskārtību - ES atbalsta DV sadarbību	- nodrošināts augsta līmeņa politiskais atbalsts - politiskais atbalsts jāpapildina ar konkrētām resursu saistībām - jāizpilda noteikumi, par kuriem panākta vienošanās - nepieciešamība pēc stabilām, objektīvām un caurredzamām īstenošanas struktūrām
SET plāns (Energotehnoloģiju stratēģiskais plāns) kopš 2007. gada	paātrināt zemas oglekļa emisijas energotehnoloģiju izstrādi un ES līmenī saskaņot valstu pētniecības programmas stratēģiskajās tehnoloģiju jomās	- īstenošana, izmantojot Eiropas Enerģētikas pētniecības aliansi, pašlaik izmantojot partnerinstitūtu pašu resursus	- palīdz mazināt fragmentāciju un koordinēt enerģētikas pētniecību ES - lēmumu pieņemšanas process ir atklāts un pārskatāms - nepieciešama formāla organizācija, lai pilnībā izmantotu savu potenciālu
Europe INNOVA/PRO INNO Europe kopš 2008. gada	kopīga mācīšanās politikas izstrādes procesā un labāka inovāciju atbalsta izstrāde	- 25 eksperimentāli projekti, kas vērsti uz ekoinovācijām/inovācijām pakalpojumu jomā un inovāciju kopām	- iedarbīga inovāciju atbalsta platforma - augsta daudzķāršošanās ietekme partnerreģionos - neliela rezultātu pārņemšana reģionu/valstu inovāciju sistēmās - projektiem ar garāku īstenošanas laikposmu un šādu projektu saņēmējiem vajadzīga konkrēta palīdzība

2. tabula — Pašreizējās ES līmeņa PPP koncepcijas/instrumenti			
	Mērķis	Īstenošana	Ietekme/Galvenās atziņas
Kopīgas tehnoloģiju ierosmes (KTI) 5 ierosmes kopš 2007. gada	stiprināt Eiropas vadošo stāvokli rūpniecībā precīzi noteiktās jomās	- kopuzņēmumi saskaņā ar LESD 187. pantu - pamatojas uz Eiropas Tehnoloģiju platformu (ETP) stratēģiskajām pētniecības dienaskārtībām - ES nodrošina finansējumu pētniecībai (virs 3 miljardiem euro no 7. pamatprogrammas un līdzvērtīgu summu no rūpniecības nozares pārstāvjiem, galvenokārt natūrā)	- efektīva publiskā-privātā sektora sadarbība, piesaistot privātos ieguldījumus stratēģiskajās jomās - noteikumi un procedūras jāpielāgo mērķim - palīdz rasties jaunām ieinteresēto personu sadarbības formām, apvienojot publiskā un privātā sektora zinātību un spējas - iedarbīgs līdzeklis MVU iesaistīšanai pētniecības un inovācijas programmās - veicina prioritāšu noteikšanu pētniecībā un inovācijā atbilstoši rūpniecības nozares vajadzībām
SESAR	modernizēt Eiropas gaisa satiksmes pārvaldību (ATM)	- kopuzņēmums saskaņā ar LESD 187. pantu - ES līdzfinansējums (350 miljoni euro no 7. pamatprogrammas + 350 miljoni euro no TEN-T), Eurocontrol (€700 miljoni) un 15 nozares pārstāvji (700 miljoni euro)	- optimāla atbilde uz lietotāju un pakalpojumu sniedzēju vajadzībām - sabiedrībai svarīgu Eiropas vienotās gaisa telpas mērķu integrācija - finansējuma un zinātnības piesaistīšana un apvienošana - elastīgs un dinamisks instruments interaktīvai mijiedarbībai starp izstrādes un izvēršanas posmiem - „tehnoloģiju vēstnieks” ATM savietojamības veicināšanai
Atvēršanas plāna PPP 3 PPP kopš 2008. gada Nākotnes internets Kopš 2011. gada COLIPA Kopš 2009. gada	Atvēršanas plāna PPP: saglabāt un stiprināt rūpniecības nozares, ko skārusi ekonomikas krīze Nākotnes interneta PPP: nodrošināt nākotnes interneta attīstību sabiedrības labā COLIPA: palīdzēt rūpniecības uzņēmumiem panākt atbilstību ES tiesību aktiem	uz projektiem balstīts finansējums no 7. pamatprogrammas līdzekļiem ar nozares pārstāvju ieguldījumu, lai izstrādātu daudzgadu plānu pētniecības prioritāšu noteikšanai Atvēršanas plāna PPP: 3,2 miljardi euro (2010.–2013. gadā) Nākotnes interneta PPP: 300 miljoni euro līdz 2013. gadam COLIPA: 25 miljoni euro	- Efektīvi īstermiņa pasākumi, lai saglabātu ieguldījumus pētniecībā un stiprinātu Eiropas konkurētspēju (Atvēršanas plāna PPP) - Aptver plašu ieinteresēto personu loku rūpniecības nozarē - Veicina prioritāšu noteikšanu pētniecībā un inovācijā atbilstoši rūpniecības nozares vajadzībām - Nepieciešams formalizēt pārvaldību partneru starpā - jāpaplašina darbības joma, lai aptvertu pasākumus, kas ir tuvāki tirgum

Eiropas rūpnieciskās ierosmes (EII) saskaņā ar SET plānu 7 EII kopš 2010. gada	risināt ar demonstrējumiem un ieviešanu tirgū saistītās problēmas zemas oglekļa emisijas tehnoloģiju inovācijas ciklā	- tehnoloģiju izstrādes plāni ar konkrētiem pētniecības un izstrādes pasākumiem 10 gadu perspektīvā - priekšlikumu konkursi saskaņā ar 7. pamatprogrammu kopīgiem DV pasākumiem	- iedarbīgs līdzeklis, kā koncentrēt ES, DV un nozares pārstāvju centienus uz kopīgu mērķu sasniegšanu un radīt kritisko masu - joprojām pastāv šķēršļi integrētas ES līmeņa inovāciju pieejas izstrādei un grūtības panākt, lai dalībvalstis uzņemtos konkrētas resursu saistības - nepieciešamība pēc jauniem ieguldījumiem un plaša mēroga pētniecības infrastruktūras energotehnoloģiju jomā
---	--	--	--

Pētniecības un inovācijas partnerības darbībā

P2P piemēri

*Ir zināms vismaz 6000 retu slimību, kas skar aptuveni 20 miljonus Eiropas iedzīvotāju. **ERA-NET E-Rare** ir izstrādājusi kopīgu Eiropas programmu retu slimību pētniecībai un izsludinājusi trīs apvienotus konkursus 10 miljonu euro vērtībā. Tas kopā ar 7. pamatprogrammas konkursiem reto slimību jomā nozīmē, ka tiek koordinēti aptuveni 40 % no visiem publiskās pētniecības līdzekļiem šajā jomā.*

*Dabas un cilvēka radīto seku dēļ Baltijas jūras spēja sniegt produktus un pakalpojumus, no kuriem ir atkarīgi cilvēki, ir būtiski samazinājusies. Lai šo problēmu risinātu, deviņas valstis dod savu ieguldījumu **ERA-NET Plus - BONUS Plus**, izmantojot apvienotu konkursu 22 miljonu euro apmērā. Ar šo pasākumu tiek risināti arī plašāki politikas mērķi, kas izklāstīti Komisijas jūras stratēģijā un jūrlietu politikā.*

Interaktīvas automatizētas dzīvesvides (AAL) ierosme saskaņā ar 185. pantu ir vērsta uz inovācijām demogrāfisko izmaiņu atbalstam. Ir rasts finansējums vairāk nekā 600 miljonu euro apmērā, iesaistot vairāk nekā 40 % MVU, lai sniegtu jaunus uz IKT balstītus produktus un pakalpojumus un ilgtspējīgas aprūpes sistēmas novecojošās sabiedrības aktīvai un neatkarīgai dzīvošanai.

*Kopš 2007. gada mērījumu zinātnes jomā darbojas kopīga daudzgadu programma „**Metroloģijas ierosme**” (**EMRP**) saskaņā ar 185. pantu. Šī programma, kuras kopējā vērtība pārsniedz 400 miljonus euro, ir būtiski samazinājusi pētniecības centienu dubultošanu, vienā ierosmē apvienojot 44 % no visiem resursiem metroloģijas jomā.*

*Dalībvalstis uzskata neirodeģeneratīvās slimības par sabiedrībai svarīgu problēmu. 23 valstis ir iesaistījušās eksperimentālā **kopīgas plānošanas ierosmē (KPI)** par neirodeģeneratīvām slimībām, tostarp Alcheimera slimību. KPI ietvaros ir izsludināts eksperimentāls konkurss ar kopējo budžetu 14 miljoni euro.*

PPP piemēri

***Kopīga tehnoloģiju ierosme „Clean Sky”** ir radīta ar mērķi mazināt aviācijas radīto ietekmi uz vidi, vienlaikus saglabājot konkurētspēju Eiropas aeronavigācijas nozarē. Ar šo jomu saistītās pētniecības ilgtermiņa raksturs un tai raksturīgais augstais risks nosaka nepieciešamību pēc publiskā sektora finansējuma un sadarbības starp galvenajiem nozares pārstāvjiem. Līdz šai dienai veiktie ieguldījumi sasniedz gandrīz 300 miljonus euro, un jau ir veikti pirmie testa lidojumi, izmantojot uz inovācijām balstītas tehnoloģijas.*

*Izmantojot ES un iesaistīto DV publiskā sektora ieguldījumu, **KTI ARTEMIS (iegultās datorsistēmas)** un **ENIAC (nanoelektronika)** ir izveidotas ar mērķi īstenot pētniecības programmu, kuru noteikuši nozares pārstāvji un akadēmiskās pētniecības organizācijas. Līdz šim ES un DV ir apņēmušās ieguldīt vairāk nekā 700 miljonus euro inovatīvos kopīgo pētījumu projektos, kas vērsti uz lietojumprogrammām tādās jomās kā veselība, ražošana, autobūve un energoefektivitāte.*

*Saskaņā ar Eiropas atveseļošanas plānu **PPP „Nākotnes rūpnīcas”** ir pētniecības programma*

1,2 miljardu euro apmērā, kas paredzēta jaunu un ilgtspējīgu rūpniecības tehnoloģiju izstrādes atbalstam. Tajā iesaistījies plašs rūpniecības ieinteresēto personu loks, un programmas mērķis ir pārveidot rūpnieciskos procesus, lai nodrošinātu konkurētspēju un līderību pasaules mērogā.

2.2. Vispārīgs novērtējums

Pieredze ar Eiropas mēroga P2P un PPP liecina, ka partnerības pieejai ir vairāki ieguvumi.

Savstarpējas uzticības gaisotnē, kas ir jebkuras ilgtermiņa stratēģiskās partnerības pamats, ir izveidoti sadarbības tīkli, kuros ir iesaistīts plašs publiskā-publiskā sektora partneru un publiskā-privātā sektora partneru loks. Ir izstrādāti kopīgi redzējumi, bieži vien izmantojot t. s. „mainīgo ģeometriju” un rezultātā izveidojot stratēģiskas dienaskārtības un plānus pētniecības un tehnoloģiju jomā. Tam ir pozitīva ietekme uz Eiropas pētniecību un inovāciju. Tas palīdz paplašināt mērogu un darbības jomu, tādējādi palielinot pētniecībā un inovācijā veikto ieguldījumu efektivitāti un iedarbīgumu, padarot Eiropu par pasaules līmenī saistošāku partneri galveno sabiedrības problēmu risināšanā.

Nodrošinot atbildības uzņemšanos un lielāku dalībvalstu un citu ieinteresēto personu līdzdalību inovācijas savienības veidošanā, iekļaujot arī reģionus, kā arī publiskā sektora iepirkumu un standartizācijas struktūras, partnerattiecības palielina Eiropas finansēšanas mehānismu (*FP, CIP*, struktūrfondi) spēju piesaistīt papildu līdzekļus un stiprina konsekvenci Eiropas pētniecības un inovācijas jomā.

Partnerības pieeja dod iespēju ieinteresētajām personām uzsākt programmas, kuras citādi netiktu apsvērtas, un veicina stratēģisku sadarbību ar galvenajiem partneriem no trešām valstīm.

Tai pašā laikā ir jārisina vairākas problēmas saistībā ar pārvaldību, īstenošanu/finansēšanu un pamatnosacījumiem.

Visi šajā posmā izdarītie secinājumi par partnerattiecību potenciālu ir jāvērtē tālāk, ņemot vērā pieredzi, kas tiks gūta nākotnē. Pirmie novērojumi liecina, ka Eiropa varētu pilnvērtīgāk izmantot partnerattiecību potenciālu. Tomēr nepieciešams satvars, kurā veidot stipras un noturīgas partnerības⁷.

2.3. Eiropas inovācijas partnerības

2.3.1. Mērķi

Paziņojumā par Inovācijas savienību tika pausts aicinājums labāk sasaistīt „piedāvājuma puses” (pētniecība un tehnoloģijas) un „pieprasījuma puses” (piemēram, lietotāju, reglamentējošo iestāžu, standartizācijas un publiskā iepirkuma) instrumentus.

Šajā kontekstā Eiropas inovācijas partnerībām (EIP) var būt nozīmīga loma konsekvences nodrošināšanā starp dažādām partnerattiecību izpausmēm un instrumentiem. EIP darbojas visā pētniecības un inovācijas ciklā, lai nodrošinātu ideju pārvēršanu veiksmīgos ražojumos vai pakalpojumos, kas risinātu sabiedrībai aktuālas problēmas, vienlaikus radot izaugsmi un darbavietas.

⁷ ERAC atzinums par instrumentiem, kas saistīti ar ERA, ERAC 1208/11, 2011. gada 26. maijs.

EIP var sniegt vispārēju satvaru centienu fragmentācijas turpmākai mazināšanai daudzu ieinteresēto personu interešu jomās.

Partnerības pieeja, uz kuru balstās EIP koncepcija, ietver:

- pētniecības un inovācijas cikla dalībnieku — gan valsts, gan reģiona līmeņa — un privātā un publiskā sektora, kā arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvju apvienošanu, lai optimizētu un saskaņotu pieejamo instrumentu izmantošanu, vairotu sinerģiju, pielāgotu un apvienotu resursus;
- „piedāvājuma” un „pieprasījuma” puses aptveršanu un jaunu inovācijas formu — ne tikai pētniecības virzītu inovāciju — meklēšanu, piemēram, jauni uzņēmējdarbības modeļi, organizācijas un sabiedrības inovācijas;
- apmaiņas veicināšana ieinteresēto personu starpā un augsta līmeņa politiskā atbalsta nodrošināšana saskaņotajiem pasākumiem.

2.3.2. AHA Pilot EIP novērtējuma secinājumi

Sagatavošanās posmā *AHA pilot EIP* apliecināja savu iedarbīgumu ieinteresēto personu mobilizēšanā (veicot apspriešanos ar ieinteresētajām personām visos līmeņos). Tika izveidota vadības grupa ar plašu augsta līmeņa pārstāvību. Minētā grupa ir pieņēmusi skaidras darba metodes, galvenokārt pievēršoties stratēģiskā īstenošanas plāna izstrādei.

Šis eksperimentālais projekts ir palīdzējis noskaidrot saikni starp EIP un ierosmēm citās politikas jomās. EIP nav pārākās par citām ierosmēm, īpaši PPP vai P2P, un nav veids, kā noteikt pētniecības prioritātes ārpus institucionālām procedūrām.

Papildu secinājumi šajā posmā ir tādi, ka, lai sarindotu prioritārā secībā un apstiprinātu daudzās idejas, kas tiek izvirzītas apspriešanās procesā, partnerībās nepieciešami strukturēti procesi; ir ļoti svarīgi iekļaut dalībniekus, kuri var nodrošināt atbilstīgu regulatīvo kontroli; pieeja „piemērots visa veida partnerībām” nav derīga, un katrai EIP, bastoties uz eksperimentālajā projektā gūto pieredzi, būs jāizstrādā sava īpašā pieeja.

Īstenojot *AHA pilot EIP*, ir tapis skaidrs, ka dažādos partnerības posmos ir gaidāma Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas pastiprināta iesaistīšanās, kas atspoguļo augsta līmeņa apņemšanos sasniegt rezultātus.

3. PARTNERĪBAS PIEEJAS PLAŠĀKA IEVIEŠANA

Apvienotie centieni izstrādāt partnerības pieeju pētniecībā un inovācijā Eiropas un valsts līmenī ir devuši pozitīvus rezultātus.

Tomēr, ja vēlamies pilnībā pārvarēt nevajadzīgo dublēšanu un sadrumstalotību, mums jāiet tālāk. **Svarīgākajās jomās, kurās jārisina sabiedrībai aktuālas problēmas un kurās uz spēles likta Eiropas konkurētspēja, ir jāīsteno atbilstīgas kopīgas programmas, pamatojoties uz kopīgu stratēģisko dienaskārtību pētniecības un inovācijas jomā. Šajās programmās ir jāsaņem un jāapvieno publiskā (Eiropas un valsts mēroga) un privātā sektora resursi, izmantojot partnerības pieeju un iesaistot organizācijas katrā pētniecības un inovācijas cikla posmā.**

Šim nolūkam Komisija plāno plašāk izmantot partnerības koncepciju un Eiropas līmenī izstrādātos un ieviestos instrumentus, vienlaikus atzīstot nepieciešamību izvairīties no negatīvas ietekmes uz konkurenci. Ir noteikta virkne pasākumu, lai risinātu problēmas saistībā ar pārvaldību, īstenošanu/finansēšanu un pamatnosacījumiem.

3.1. Pārvalde

3.1.1. Visiem partneriem gan publiskajā, gan privātajā sektorā ir jā saglabā ilgtermiņa apņemšanās īstenot partnerības ierosmes.

i) Ir ļoti svarīgi panākt, ka dalībvalstis uzņemas daudzgadu finanšu saistības un tās pilda.

ii) Privāto partneru apņēmībai iesaistīties PPP pētniecības un inovācijas jomā jābūt katras uzņēmēj sabiedrības ilgtermiņa stratēģijas neatņemamai sastāvdaļai.

iii) Atspoguļojot ilgtermiņa ilgtspējas svarīgumu, nākotnē visas saistības par iesaistīšanos partnerības ierosmēs tiks apstiprinātas ar publisku deklarāciju līdzdalības valsts valdības vārdā KPI gadījumā un privātā sektora vadošo amatpersonu, kā arī attiecīgā gadījumā valdību vārdā PPP gadījumā.

3.1.2. Īstenojot sadarbību zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas jomā, lielāki pūliņi tiks veltīti starptautiskajiem sadarbības aspektiem, gan izvirzot ar trešām valstīm kopīgas prioritātes, gan starptautiskajos forumos.

P2P

3.1.3. Lai efektīvāk risinātu sabiedrības problēmas, Komisija plāno atvieglot Eiropas un valsts programmu īstenošanas un finansēšanas koordinēšanu.

PPP

3.1.4. Pētniecībā un inovācijā PPP ir veids, kā stiprināt Eiropas konkurētspēju galvenajās rūpnieciskās pētniecības jomās, un tam jāklūst par būtisku partnerības pieejas elementu, pamatojoties uz līdzšinējo pozitīvo pieredzi.

3.1.5. Nākotnes PPP pētniecībā un inovācijā ir jānosaka, pamatojoties uz šo PPP potenciālo ieguldījumu rūpnieciskās konkurētspējas un ilgtspējīgas izaugsmes vairošanā un galveno sabiedrības problēmu risināšanā.

3.1.6. Nākotnes PPP pētniecībā un inovācijā tiks veidotas, pamatojoties uz divām pieejām, kas balstās uz pašreizējiem PPP modeļiem.

- Līgumiskās partnerības (piemēram, Atvērto plāna PPP) un brīvprātīgas vienošanās (piemēram, *EII* atbilstoši *SET* plānam), kas veidotas tieši saskaņā ar pamatprogrammu, balstoties uz formalizētu pārvaldības kārtību vai līgumiem starp Komisiju un pārējām pusēm.
- Speciālas juridiskas struktūras, kas dibinātas saskaņā ar LESD 187. pantu, pamatojoties uz ilgtermiņa uzticībā balstītu pieeju. Šādas struktūras vienkāršos pašreizējo *JTI* izveides procedūras, jo balstīsies uz „vieglo” ES publikās organizācijas struktūru. Šā variantā iespējamība ir atkarīga no tā, vai Eiropas

Parlaments un Padome apstiprinās Komisijas priekšlikumu par „PPP struktūras” statusu saskaņā ar jaunās Finanšu regulas⁸ 201. pantu. Ir jāatzīst arī, ka jārod kompromiss starp vienkāršošanu, saskaņojot struktūras, un elastīguma pakāpi struktūru pielāgošanai atsevišķo KTI īpašajām vajadzībām.

- 3.1.7. Būs svarīgi nodrošināt koordināciju valsts un reģionālā līmenī starp partnerības ierosmēm un inovācijas stratēģijām, lai kohēzijas politikas ietvaros nodrošinātu viedu specializāciju.

3.2. Īstenošana/Finansēšana

P2P

- 3.2.1. Komisija ierosina vienkāršot publiskā-publiskā sektora partnerattiecību atbalsta instrumentus, apvienojot pašreizējos *ERA-NET* un *ERA-NET Plus* pasākumus, kā arī atbilstīgos *Europe INNOVA* un *PRO INNO Europe* elementus, lai izveidotu vienotu, elastīgāku *ERA-NET* instrumentu.
- 3.2.2. Piedalošos valstu piekrišana integrācijai trijos līmeņos (zinātniskajā, vadības un finansiālajā) būs neatņemams priekšnosacījums nākotnes priekšlikumiem par ierosmēm saskaņā ar 185. pantu. Līdzdalības valstīm jāiet tālāk finansiālās integrācijas jomā, uzņemoties stingras saistības par resursiem kopīgajām programmām, piemēram, iekļaujot šādus resursus valsts programmu plānojumā, pamatojoties uz kopīgiem noteikumiem, kas reglamentē attiecīgās valsts dalību.
- 3.2.3. Komisija atbalstīs KPI to stratēģiskās pētniecības dienaskārtības izstrādāšanā, vajadzības gadījumā īstenojot koordinācijas un atbalsta pasākumus.
- 3.2.4. Ja KPI risinātā problemātika atbilst pamatprogrammas prioritātēm, attiecīgos gadījumos KPI atbalstam var izmantot pamatprogrammas instrumentus. Kopumā KPI kopīgie pasākumi tiks izvērtēti atsevišķi, lai noteiktu, vai ES pievienotā vērtība attaisno finansēšanu, izmantojot *ERA-NET* shēmu, vai līdzfinansēšanu, izmantojot tematiskos priekšlikumu konkursus pētniecības jomā.
- 3.2.5. Komisija apsvērs priekšlikuma izstrādi par 185. panta ierosmes izveidi tikai tad, ja KPI savā stratēģiskajā pētniecības dienaskārtībā būs pierādījusi, ka tai ir spēja izvērst nopietnu sadarbību un vajadzīgais mērogs un tvērums, lai atbalstītu valsts programmu pilnīgu integrāciju.
- 3.2.6. KPI īstenošanā jāņem vērā visas saistītās valsts īstenotās programmas. Attiecīgi KPI vadībā jāiesaista programmas īpašnieki un vadītāji no līdzdalības valstīm. Šādā veidā var arī izmantot iespējas balstīties uz pašreizējo kopīgajās programmās gūto pieredzi.

⁸

COM(2010) 815.

PPP

- 3.2.7. Ņemot vērā mērogu, kāds ir investīcijām PPP, un to, ka rūpniecības nozares ieguldījums PPP parasti ir natūrā, nepieciešamas pārredzamas uzskaites metodes, lai efektīvi izmērītu rūpniecības nozares devumu.
- 3.2.8. Galvenajos atlases kritērijos attiecībā uz PPP jāietver tādi elementi kā ES līmeņa ietekmes mērogs, partneru ilgtermiņa apņemšanās un spēja piesaistīt papildu ieguldījumus pētniecības un inovācijas jomā.
- 3.2.9. Lai PPP varētu sasniegt savus mērķus, tām jādarbojas atklātā un pārredzamā satvarā (ne kā „slēgts klubiņš”).

3.3. Pamatnosacījumi

P2P

- 3.3.1. Brīvprātīgi piemērojamās vadlīnijas par kopīgas plānošanas pamatnosacījumiem sniegs elastīgu labas prakses apkopojumu KPI īstenošanas atbalstam. Lai saņemtu ES finansējumu kopīgās plānošanas ierosmēm, par nosacījumu tiks izvirzīta brīvprātīgi piemērojamo vadlīniju⁹ atbilstīga piemērošana.
- 3.3.2. Lai kopīgā plānošana būtu iedarbīga stipru ilgtermiņa partnerību veidošanā publiskā sektora pētniecības organizāciju starpā, ir jāpārvar problēmas tādās jomās kā pārrobežu finansēšana, zināšanu aprīte, *ex-ante* un *ex-post* novērtēšana. Šo šķēršļu mazināšanu Komisija noteiks par prioritāti *ERA* satvarā.

PPP

- 3.3.3. Dalībvalstīm, kas piedalās PPP, ir nepieciešams saskaņot un pielāgot savas attiecīgās administratīvās procedūras.

4. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Komisijas priekšlikums par programmu „Apvārsnis 2020”¹⁰ balstīsies uz pasākumiem, kas izklāstīti šajā paziņojumā, un sniegs juridisko pamatu turpmākām ES *P2P* un PPP pētniecības un inovācijas jomā. Tam jāsniedz arī vienots noteikumu kopums attiecībā uz visām ierosmēm saskaņā ar programmu „Apvārsnis 2020”, lai vienkāršotu līdzdalību, vienlaikus saglabājot atsevišķām ierosmēm nepieciešamo elastību mērķu sasniegšanai, kā arī lai nodrošinātu savstarpējo papildināmību starp abiem kopīgiem stratēģiskajiem satvariem — pētniecībai un inovācijai un kohēzijai.

Augot pieredzei 7. pamatprogrammā izstrādāto partnerības koncepciju un instrumentu īstenošanā, Komisija uzsāks stratēģisku izvērtējumu, lai noteiktu, kur un kā partnerības pieeju var piemērot visveiksmīgāk, un to ierosmju veidus, kurām šie instrumenti ir piemēroti vislabāk.

⁹ Padomes 2010. gada 26. novembra secinājumi par kopīgo plānošanu pētniecībā.

¹⁰ Pētniecības un inovācijas pamatprogramma (2014–2020).

Kā pirmo soli Komisija plāno noteikt rādītājus, ar kuriem salīdzināt to ierosmju īstenošanas efektivitāti un iedarbīgumu, kas izstrādātas, izmantojot partnerības koncepciju un instrumentus.